

De vraag naar niet historisch-financiële informatie gaat toenemen. Tal van sociaal-maatschappelijke veranderingen zullen ook de accountant van morgen raken. Volgens Roger Dassen is het de hoogste tijd dat de gehele beroepsgroep zich op deze cruciale veranderingen gaat instellen.

PETER VAN RIETSCHOTEN

FEE-congres signaleert nieuwe kanten aan beroepsuitoefening

Terug naar de toekomst

Op het derde jaarlijkse congres van de Europese federatie van accountants (FEE), begin september in het Scheveningse Kurhaus, kwam ook het onderwerp 'Nieuwe ontwikkelingen voor de accountants' aan bod. Roger Dassen, ceo van Deloitte Nederland en hoogleraar auditing aan de Vrije Universiteit Amsterdam, hield een presentatie waarop kon worden gereageerd door senior-accountants als FEE-president Jacques Potdevin, de voorzitters van NIVRA en NOvAA Willem van Wijngaarden en Dirk ter Harmsel,

Jean-Claude Spitz van l'Ordre des Experts Comptables in Frankrijk en Roger Adams, bestuurslid van de Engelse ACCA.

Breder werkerrein

Dassens binnenkoper kwam erop neer dat het accountantsberoep weer terug moet naar de toekomst. Met name de afgelopen zeven jaar, zo betoogde hij, is er te weinig vooruit gegaan. Het beroep is vooral bezig geweest de wonden te likken die door de schandalen

waren veroorzaakt, lessen te trekken, en de actuele praktijken aan nog meer regels te binden. Tegelijkertijd hebben zich de afgelopen jaren diverse ontwikkelingen voorgedaan (of zijn nog gaande), die enerzijds de vraag oproepen of de huidige manier van auditing en verslaggeving nog wel toereikend is en anderzijds duidelijk aangeven dat het werkerrein van auditor en accountant kan en wellicht ook moet worden verbreed. En last but not least stelde Dassen dat de mens - buiten de accoun-

Roger Dassen: 'Voor alle ondernemingen is het zinvol een instrumentarium te ontwikkelen waarmee de waardecreatie beter in beeld kan worden gebracht.'

Reacties op Dassen

Jacques Potdevin (FEE): 'Er moet meer vertrouwen komen in de professionele integriteit van de accountant.'

Willem van Wijngaarden (NIVRA): 'Er is de afgelopen jaren wel veel gebeurd, kijk maar naar compliance, integriteit, kwaliteit. Maar toegegeven: het veranderen c.q. verbeteren van ons imago kost tijd. En inderdaad, kijkende naar onder meer werknemersloyaliteit en milieuaspecten ben ik het eens dat het anders moet en dat we ook op zoek moeten naar nieuwe markten.'

'Vanuit het midden- en kleinbedrijf zal de roep om vereenvoudiging van regelgeving vergezeld gaan van de vraag naar meer niet-financiële informatie.'

tantskantoren én daarbinnen - verandert van generation X naar generation Y (zie ook pagina 20). Hetgeen andere arbeidsomstandigheden en -voorwaarden met zich meebrengt, alsmede de noodzaak tot een andere tone of voice vanuit de accountantskantoren richting de aspirant-accountants.

Zicht op waardecreatie

Hoewel belangrijk gebleven en van wezenlijk belang voor analyses, kan de hedendaagse auditing volgens Dassen geen bruikbare informatie geven over de zogenoemde value gap. Immateriële activa worden niet of nauwelijks gemeten, de verschuiving van profit naar value creation wordt onvoldoende gevolgd. En daarnaast worstelen veel managers met audits en verslaggeving die niet actueel zijn, die wellicht niet nauwkeurig zijn, die snel verouderen en

die zó volumineus zijn dat er steeds meer ongelezen en ongebruikt blijft. Volgens Dassen zou in de richting van het midden- en kleinbedrijf meer de gedachte 'wat goed of noodzakelijk is voor multinationals, hoeft dat niet te zijn voor het midden- en kleinbedrijf' tot uiting moeten worden gebracht, in de vorm van minder regels. Maar

FEE

De Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) telt 44 beroepsorganisaties uit 32 landen, waaronder alle 27 lidstaten van de EU. De organisatie vertegenwoordigt op Europees niveau ruim vijfhonderdduizend accountants. Naar verwachting zal dat aantal in 2015 met ten minste tien procent zijn gestegen.

voor alle ondernemingen is het zinvol om een instrumentarium te ontwikkelen waarmee de waardecreatie beter in beeld kan worden gebracht. Ook al omdat de vraag naar informatie die niet historisch-financieel is toeneemt. Zoals bijvoorbeeld de hoeveelheid geluid rond een vliegveld, de punctualiteit van de spoorwegen of een busonderneming, en de CO₂-emmissie van een productieonderneming. Op de vraag 'wat dan wel en wat niet voor het mkb' was het antwoord van Dassen dat wettelijk verplichte audits voor dergelijke ondernemingen niet zinvol zijn maar reviews wel, dat IFRS te complex is, dat er meer moet worden geïnvesteerd in technologie, dat XBRL kan bijdragen aan de efficiency, dat Sarbanes-Oxley voor het mkb niet zinvol is, maar dat de vraag naar assurance sterk zal toenemen, evenals corporate social responsibility. ▶

‘Binnen enkele jaren zullen de kantoren van de accountants voor meer dan vijftig procent worden bemand door leden van de generation Y.’

Reacties op Dassen

Dirk ter Harmsel (NOVAA): ‘Al die regels, dat is inderdaad een grote zorg voor zowel het midden- en kleinbedrijf als voor de kleine accountantskantoren. En over XBRL: dat kan bijdragen aan de efficiency, maar het kan ook de toegankelijkheid en de transparantie van informatie verminderen.’

Roger Adams (ACCA): ‘Minder mensen gaan alles lezen; meer willen specifieke onderdelen lezen.’

Jean-Claude Spitz (OEC): ‘Onze taal moet de generation Y-taal worden, anders is het moeilijk mensen te krijgen én vast te houden. Wij moeten leren dat wij hen in hun taal uitleggen wat zij bij ons kunnen bereiken. En wij zullen ook meer goede voorbeelden moeten geven van wat een goede werk-levenbalans is. Dat trekt waarschijnlijk ook meer vrouwen aan.’

Samengevat stelde Dassen dat vanuit het midden- en kleinbedrijf de roep om vereenvoudiging van de regelgeving vergezeld zal gaan van de vraag naar meer zicht op *value creation* en meer niet-financiële informatie.

Generatie Y

Met nadruk wees Dassen op de opkomst van de generation Y. Binnen enkele jaren zullen niet alleen bestuurskamers van de opdrachtgevers maar ook de kantoren van de accountants zelf voor meer dan vijftig procent worden bemand door leden van die generatie geboren in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw. Dat zal de praktijkvoering van accountants wezenlijk veranderen. Maar voor het zover is moet er door de beroepsgroep nog het nodige worden geleerd.

Met name is het nodig dat aspirant-medewerkers van accountantskantoren niet meer worden aangesproken in de taal van de kantoren, maar in die van de doelgroep zelf. De communicatie zal ‘sexier’ moeten worden, of in ieder geval ‘cooler’. En zijn de nieuwe medewerkers eenmaal aan boord, dan zal er meer dan nu rekening moeten worden gehouden met hun instelling, zoals ‘snelheid is alles, scepticisme, vrij en open, internationaal en multicultureel, gretig om te leren, maar ook met een sterke *I can do it on my own-houding*.

‘Vooral mkb’

In de arbeidsrelaties zal de nadruk meer komen te liggen op onafhankelijkheid, ondernemingszin, denken, verantwoorde-lijkheid willen

nemen, snelle feedback, behoefte aan uitdagend werk en creatieve ervaringen, flexibiliteit maar ook een grote behoefte aan vrijheid. Om deze veranderingen tegemoet te kunnen treden, is het volgens Dassen noodzakelijk dat ook de bedrijfsvoering van de accountantskantoren wordt aangepast. Er moet meer tweerichting communicatie komen, meer nadruk op teamgedrag, een direct verband tussen functioneren en beloning, geïndividualiseerde arbeidsvoorwaarden (inclusief werktijden) en meer vrouwen. Wat dat laatste betreft liet zijn mening geen ruimte voor twijfel: *With gender diversity we’re doing a lousy job*. Dassen sloot af met de overweging dat het vooral het midden- en kleinbedrijf is waar de genoemde veranderingen een voedingsbodemp kunnen vinden. ■